

HEEMKUNDEKRING

De Heerlijkheid Oirschot

NIEUWSBRIEF april 2021

Voorwoord

“Hebt ge pijn aan uwen èrs,
Ga dan maar naar Middelbèrs”

De inwoners van de Beerzen worden wel strijkers genoemd. Volgens de overlevering sloeg de bliksem in 1772 in in een woning in Middelbeers, en trof een vrouw die beweerde sindsdien door strijken (wrijven) de lijders aan reumatiek te kunnen genezen. Ze wist daarmee een lucratieve praktijk op te bouwen. Middelbeers en Oostelbeers vormden sinds de middeleeuwen samen één rechtsgebied met lage jurisdictie, wat wil zeggen dat de schepenbank (vier schepenen) alleen over civiele zaken recht kon spreken. Het waren hertogsdorpen, na de vrede van Munster statendorpen die direct onder het gezag van de hertog respectievelijk Staten-Generaal vielen. Het dorp Westelbeers behoorde in die tijd tot de (halve) heerlijkheid Hilvarenbeek werd in de Franse tijd bij Oost- en Middelbeers gevoegd en zo ontstond de gemeente Oost-, West- en Middelbeers. In 1997 werd de gemeente opgeheven en toegevoegd aan de gemeente Oirschot.

Afgelopen week overleed Jan van Vroenhoven, oud-voorzitter van heemkundekring Den Beerschen Aard. Jan was al langer ziek maar zijn overlijden komt, zoals bijna altijd, toch nog onverwacht. Wie hem gekend heeft herinnert zich vooral een uitbundige, joviale man met een enorme energie. Jan werd geboren in Oirschot (Straten) en werkte als ambtenaar bij de voormalige gemeente Oost-, West- en Middelbeers. Hij was geïnteresseerd in geschiedenis, en dus al gauw bij de heemkunde betrokken. Als bouwkundige had de restauratie van oude monumenten (zoals het Oude Kerkje in Middelbeers) zijn speciale belangstelling. Met zijn joviale persoonlijkheid wist hij mensen te motiveren en te inspireren. Jan kende (bijna) iedereen in de Beerzen en in Oirschot: hij was een groot voorstander van positieve samenwerking en wars van (politieke) onenigheid. De samenwerking met onze Heemkundekring werd na de samenvoeging van de twee gemeenten een van zijn speerpunten. Jan was tot aan zijn dood lid van het bestuur van de 5 Wachters, het samenwerkingsverband van de twee heemkundekringen gericht op bevordering van heemkundige publicaties en projecten, en participeerde zelf actief in gezamenlijke projecten zoals ‘Legerkamp 1832-1834’ en later ‘75 jaar bevrijd’. Ook was hij een van de docenten in de cursus Oirschotlogie waar hij het onderdeel over de Beerzen verzorgde. Als geboren Oirschottenaar die meer dan 25 jaar voorzitter was van Den Beerschen Aard, was Jan de belichaming van de heemkunde in de gemeente Oirschot. Hij zal gemist worden, als collega, als heemkundige en als mens.

Anton Neggers
Voorzitter

Laatste nieuws activiteiten heemkundekring

Zoals we in de Nieuwsbrief van maart jl. al aangaven, komt de lezing 'De archeologie van stad en platteland in de Kempen 1100-1650' die gepland stond op 15 april a.s. helaas te vervallen.

We hadden onze hoop erop gevestigd dat de jaarvergadering die verplaatst was naar 20 mei as wél doorgang zou kunnen vinden. Gezien de stand van zaken op dit moment aangaande corona en de verwachtingen voor de komende maanden, heeft het bestuur inmiddels echter besloten de jaarvergadering niet in mei te laten plaatsvinden maar die te verschuiven tot na de zomer. Als nieuwe datum voor de jaarvergadering staat nu donderdag 23 september a.s. geprikt inclusief de uitreiking van de Heemprijs van 2020.

Het bestuur heeft eveneens besloten om de Grote Studiereis naar België die 26 juni op het programma stond te laten vervallen.

In overleg met het Brabants Heem is besloten om ook de Brabantse Heemdagen die op 5 en 6 augustus a.s. gepland stonden in ons mooie Oirschot voor dit jaar af te gelasten. In overleg met hen wordt gekeken naar een datum om dit event in de komende jaren te organiseren.

De Heemkamer in het Erfgoedcentrum blijft voorlopig nog voor bezoek gesloten.

We vinden het heel jammer alle activiteiten die de komende maanden gepland stonden af te moeten blazen maar het is helaas niet anders. Gelukkig gloort er, nu de vaccinaties in volle gang zijn, licht aan het einde van de tunnel en we gaan er dan ook van uit dat we elkaar na de zomer weer kunnen treffen bij de heemkundeactiviteiten. We zien er naar uit!

Namens het Bestuur

Voortgang Inventarisatie Archiefmateriaal en Documentatie

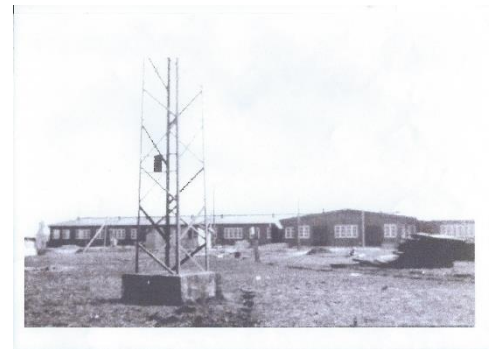
Afgelopen maand zijn er weer zo'n 100 dossiers over evenveel verschillende onderwerpen geïnventariseerd en op onze website gezet. Voor iedereen te bekijken op onze website: https://deheerlijkheidoirschot.nl/2018/collecties/index.html?query=*&qf=tib_collectionType_facet:Documenten.

En als straks de heemkamer weer open is, zijn de dossiers door iedereen op te vragen bij de gastheer of -vrouw om de inhoud door te bladeren. 120 dozen gevuld en in het gelid staand op de planken in het depot. Waar al die onderwerpen van de afgelopen maand over gaan? Een paar voorbeelden: de diverse sporten (inclusief klootschieten), wegeaanleg, plattelandsvernieuwing, de verschillende landgoederen, onze basiliek, monumentenzorg en archeologie. Ik denk dat we langzaam de meeste onderwerpen wel hebben gehad en dat al het losse spul dat we

aantreffen, aanvullingen zijn op de bestaande onderwerpen. Dat materiaal moet dan in de bestaande dossiers toegevoegd worden (bij voorkeur op volgorde) en bekeken of het niet dubbel is. Daarbij kunnen we overigens nog wel een handje hulp gebruiken. Dat is ook het moment om de beschrijving in onze database te controleren op juistheid en volledigheid. Nou ja, we horen wel of iemand dat leuk vindt om te doen.

Tijdens het inventariseren kun je niet alles gaan zitten lezen, want dan schiet het niet op. Maar af en toe valt je iets op: de eigenaar van de Korenaar die de molen wil afbreken wanneer hij geen horecavergunning krijgt, deken De Vries die in 1955 het College van Burgemeester en Wethouders negeert vanwege hun toestemming tot het houden van het internationale Tweelingencongres in Oirschot waarbij ook veel niet -katholieken worden verwacht en de jaargangen van het tijdschrift 'Rond den Orskotsen Torre' voor militairen in Indië (eind jaren veertig) die inzicht geven in wat men hiér vond wat men dáár over Oirschot moest weten. En de stedenband met het Poolse Wschowa. Bestaat die eigenlijk nog? Misschien krijgen we net zoveel reacties via secretariaat@deheerlijkheidoirschot.nl op deze vraag als na de vraag over het schietterrein van het gilde achter hotel Princee in de vorige nieuwbrief.

Via onze website krijgen we best nog veel vragen over onderwerpen uit de Oirschotse geschiedenis. Zowel van leden als van niet-leden. Daar zijn we natuurlijk ook voor opgericht. Waarover? Bijvoorbeeld over de wielierbaan achter de Kemmer bij de A58, fruitbedrijf Den Bongerd van de familie Noyen aan de Spoordonkseweg, het militaire barakkenkamp aan de Oude Grintweg (1939), waar lag in 1898 het huis met wijk- en huisnummer C88 en een vraag om informatie over de in 1971 afgebroken Kempische boerderij van Johannes Laurensen.

Barakken aan de Oude Grintweg

Leuk en interessant toch? Met onze antwoorden proberen we voor iedereen een functie te vervullen.

In maart hadden we een grote hulp aan Jan Pasmans. Hij kreeg het slotje open van een kast in het depot, waarvan de sleutel zoek was. Zie de foto. Naarmate de onzekerheid langer duurde, werden we natuurlijk steeds nieuwsgieriger naar de inhoud. Het resultaat was niet mis: drie laden met archief van - en documentatie over - de meubelfabriek Teurlings & Meijer en één lade gevuld met archief en documentatie betreffende de Tweede Wereldoorlog. Daar kunnen we dan de komende tijd ook mee aan de slag. Dank Jan!

Charles Boissevain

Uitgaven en mededelingen

- 1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op:

- 2) Nieuws over de heemkundekring kunt u vinden op de website via deze link:

www.deheerlijkheidoirschot.nl

- 3) In de Nieuwsbrief van SBEO is vermeld dat het boek 'De Jonge Monumenten Oirschot' met een geïllustreerde beschrijving van gebouwen en architecten van 1920-1965 weer te verkrijgen is bij 't Bint, TIP Oirschot, museum de Vier Quartieren en boekhandel Primera.

- 4) Een van de belangrijke genealogiewebsites in Nederland om te zoeken naar je voorouders en je stamboom gratis online te plaatsen is: www.genealogieonline.nl
Je kunt er ook de lezing 'Open Archieven' van Bob Coret raadplegen die toegang geeft tot Nederlandse en Belgische genealogische gegevens.

- 5) Wist u dat er onlangs een 'Landschapskwaliteitskaart Oirschot 2020' is gemaakt waarin het bekende kerkpad tussen Oirschot en Heilige Eik als een waardevol cultuurhistorisch landschapselement wordt aangemerkt?

Erfgoedcentrum De Ravenpoort

In verband met de recente landelijke maatregelen rondom het coronavirus is het Erfgoedcentrum voorlopig gesloten.

Zodra openingstelling weer mogelijk is volgt hierover bericht.

Er blijft behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die de bezoekende leden willen ontvangen. Mocht u geïnteresseerd zijn in dit leuke werk, dan graag contact opnemen met Marina Pasmans. Ook mensen die een poetskarweitje op zich willen nemen kunnen dit aan Marina doorgeven. Dat kan via mail: marinapasmans@hotmail.com (of telefonisch: 0499-574757).

Activiteitenkalender 1^e half jaar van 2021

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk!)

**Alle in de komende maanden geplande activiteiten komen te vervallen!
We verwachten na de zomer onze activiteiten weer op te pakken.**

Het is weer lente! Geniet ervan!